Forsørgerpligten.

(Forsinket paa Grund af Pladsmangel.)

—o—

Jeg er saa vel i Grundsynet som i de fleste Enkeltheder ganske enig i de af Landstingsmand Steincke i Foredraget udtalte Betragtninger. I hvert Fald er de Ændringer, jeg kunde ønske indføjet, for største Delen af en saa lidet betydende Art, at de næppe vil kunne gøre Krav paa almindelig Interesse. saa længe det hele Spørgsmaal endnu i saa høj Grad befinder sig paa Foreløbighedens Stand. Dog nærer jeg nogen Tvivl om, hvorvidt den „lille uskyldige Lovbestemmelse", som er nævnet under Punkt 3 i sidste Del af Foredraget: „Intet Barn kan arve mere end ⅓ af sine Forældres Formue" o. s. v., i Virkeligheden vilde findes saa lille og uskyldig i sine Virkninger. Jeg er tilbøjelig til at mene, at Bestemmelser i den Retning let vil vise sig ikke blot praktisk uigennemførlige, men tillige uheldige baade i økonomisk og i moralsk Henseende. Menneskene er jo nu engang ikke saa gode, som de burde være. Og vi har allerede i vor nugældende Lovgivning ingen Mangel paa nærliggende Fristelser til Forsøg paa at omgaa Lovene. Jeg kunde endvidere have ønsket en stærkere Fremhævelse af den nugældende Enkelovs alt for store Karrighed. Og jeg griber Lejligheden til ogsaa her at minde om den Sag, j g havde fremme ved Børnevennernes Møde paa Nyborg Strand i Sommer; Betimeligheden af, at der tilstaas Værgeraadene en ret udstrakt Bevillingsmyndighed (uden Fattigforsørgelses Virkning), hvor økonomisk Trang, navnlig i børnerige Hjem, umuliggør en forsvarlig Pleie, Ernæring og Opdragelse.

Der er imidlertid et enkelt Punkt, hvor jeg føler mig fristet til at gøre en bestemt Indvending mod Foredragsholderens Udtalelser. Han siger — i Følge Referatet — saaledes: „Lovgivningsmagtens Bestræbelser maa rettes paa at opmuntre den ægteskabelige Frugtbarhed. To-Børnssystemet maa afløses af et Tre- eller helst Firebørnssystem. Jeg er naturligvis enig med Foredragsholderen i, at Lovgivningen bør „opmuntre den ægteskabelige Frugtbarhed. Min Indvending gælder den Side af Sagen. at Udtalelsen synes at indskrænke sig til at anbefale et Tre- eller Firebørnssystem i Stedet for Tobørnssystemet og endogsaa ønsker en officiel Besegling af en saadan Anbefaling.

Mon det ikke tværtimod var betimeligt baade i moralsk Henseende og hvad angaar selve Folkeforøgelses-Spørgsmaalet, at søge at stille al denne Tale om „System" paa dette Omraade i den rette Belysning? To-børns-, Trebørns- eller Firebørnssystem er i moralsk og dermed i dybereforstaaet folkebevarende Betydning i Grunden Hip som Hap. Det er netop „Systemerne", vi først og fremmest skal til Livs, samtidig med at vi skal arbejde hen imod saadanne sociale Tilstande, og foreløbig en saadan Forsørgelseslovgivning — at det at have mange Børn kan føles som en Velsignelse og ikke blot som en Bekymring. Saa længe „Systemerne" betragtes som noget normalt, ja endogsaa som noget anbefalelsesværdigt, der skal saa at sige gives Anvisning paa af Staten, vil det vedblive at staa betænkeligt til med Moralens Sundhed. Og det er ikke nok at arbejde for Folkeforøgelse, hvis det ikke er et moralsk og sundt og frodigt Folk, der er Tale om.

At det ikke er overflødigt at raabe Vagt i Gevær ogsaa her i Danmark over for Fare af denne Art, kan en lille fornylig oplevet Tildragelse maaske bevidne. Under det ovenfor berørte Møde for Børnesagen paa Nyborg Strand kom dette Spørgsmaal paa Tale i en privat Kreds. En tilstedeværende Dame, som har en Del Berøring med Arbejdet for ulykkelig stillede Børn, udtalte da som en ganske naturlig Udvej, at Fattigfolk burde sørge for at faa færre Børn. Hun havde aabenbart ikke fjerneste Forestilling om, at Systematisering i denne Retning, navnlig naar den vinder Indgang i Folkets bredere Lag, altid i Historien har vist sig at være Vidnesbyrd om en begyndende Forraadnelse af Folkelegemet, en Opløsning af Folkets moralske Modstandsevne. Men naar man i Kredse, hvor man mener at have Kald til at bøde paa Samfundets Brøst, og er sat til at række Haand til de ulykkeligst stilledes Opreisning, nærer saadanne Anskuelser. da turde det være paa Tide at udbrede Oplysning om „Systemerne"s Fordærvelighed frem for at give dem Stats-Anbefaling.

Men som sagt: forøvrigt hilser jeg med stor Glæde de af Hr. Landstingsmand Steincke givne Anvisniger paa Veje til gennem Lovgivningen at lette Forældre Byrderne ved Opdragelsen af en stor Børneflok. I sunde og oprindelige Tider har det altid været anset for en Lykke at have en talrig Efterslægt. Lad os arbejde hen til, at denne Betragtning kan blive herskende i vort Folk, og lad os i denne Henseende vise os betimelig rundhaandede med de offentlige Midler.

P. T. Sønderho, Juli 1918.

Thordur Tomasson.

Den ærede Redaktion har været saa elskværdig at tilstille mig foranstaaende Afhandling, og — trods Solskin og Feriesløvhed — vil jeg da gerne knytte nogle faa Bemærkninger til den, idet jeg iøvrigt med Tak kvitterer for venlig Omtale.

Jeg skal lade Arvelov, Enkelov og Værgeraadsloven ligge, skønt det kribler mig i Fingrene ved at læse Bemærkningerne om Værgeraadenes Bevillingsmyndighed m. v., og straks vende mig til den bestemte Indvending mod mine Udtalelser om Statens Forhsld til „Eet-, To-, Tre eller Fire-Børns Systemet".

Disse Bemærkninger lød i Foredraget saaledes: „Det er under Arbejde og indbyrdes Kappestrid, Kulturfolkene har opført deres stolte Bygning. Eet- og Tobørnssystemet vil lade den forfalde og styrte sammen igen. Ellen Key har ofte talt om vort Aarhundrede som „Barnets Aarhundrede"; i Stedet truer det med — som Kurt Wallis bemærker — at blive „*Ikke*-Barnets Aarhundrede".

Altsaa, uanset Striden mellem Malthus' Tilhængere og Modstandere. givet er det, at i hvert Fald for Tiden er det ikke Overbefolkning, men Stagnation og Racegeneration. der truer det i Forvejen af Kapitalisme og Militarisme mishandlede Europa, og Lovgivningsmagtens Bestræbelser maa derfor rettes paa at opmuntre den ægteskabelige Frugtbarhed. Eet- og Tobørnssystemet maa i hvert Fald blive til Tre-Børns, helst til Fire-Børns Systemet" — — — o. s. v.

Den ærede Indsender synes i disse Udtalelser at se en speciel Anbefaling af Firebørnssystemet og mener. at ethvert „System paa dette Omraade dybest set i Grunden er Hip som